

۱۴- اشخاص وابسته

فهرست

	<u>شماره قسمت</u>
مقدمه	۱۴۰۰۱
ملاحظات حسابداری	۱۴۰۵۰
روابط و معاملات با اشخاص وابسته	۱۴۱۰۰
رسیدگی لازم پس از تشخیص "معاملات با اشخاص وابسته	۱۴۱۵۰
افشای اطلاعات	۱۴۲۰۰

اشخاص وابسته

عطف	
دستور پرونده	العمل حسابرسی

۱۴۰۰- مقدمه

باتوجه به آتکد افشاء کامل معاملات با اشخاص وابسته طبق اصول متداول حسابداری ضروری است، و علاوه بر آن درقانون تجارت نیز این موضوع موردتوجه قرار گرفته در این قسمت از دستورالعمل مواردی که باید موردتوجه حسابرس قرار گیرد ارائه میشود. نحوه عمل تشریحی در برنامه استاندارد دذیربط ارائه شده است.

۱۴۰۵- ملاحظات حسابداری

اصول متداول حسابداری برای حسابداری معاملات با اشخاص وابسته، مبنایی متفاوت از حسابداری معاملات با اشخاص غیر وابسته را تجویز نمی کند. حسابرس باید معاملات با اشخاص وابسته را در چارچوب "استانداردهای متداول حسابداری" در نظر گرفته و در درجه نخست، به کافی و مناسب بودن مطالب افشاء شده اهمیت دهد. مضافاً، حسابرس باید توجه داشته باشد که ماهیت یک معامله ممکن است به نحوی قابل توجهی از شکل ظاهری آن متفاوت باشد و صورتهای مالی باید ماهیت معاملات را مورد ملاحظه قرار دهند و نه صرفاً شکل حقوقی آن را. معاملات که ممکن است مبین وجود اشخاص وابسته باشد، موارد زیر را شامل می گردد:

عطف	
دستور پرونده	العمل حسابرسی

اشخاص وابسته (ادامه ۱)

=====

- الف - استقراض و یا اعطای تسهیلات مالی و یا معاملات مشابه آنها بر اساس حذف کامل سود تضمین شده یا کارمزد و یا به نرخ بسیار بیشتر یا کمتر از نرخ رایج در زمان انجام معامله
- ب - خرید و فروش کالا، مواد و داراییهای دیگر به قیمتی بسیار متفاوت از قیمت بازار آنها.
- ج - معاوضه اموال یا اموال مشابه در معاملات غیر پولی .
- د - اعطاء یا دریافت وام بدون تعیین شرایط و زمان تسویه.

۱۴۱۰۰- روابط و معاملات با اشخاص وابسته

=====

معمولاً، ساختاریک موسسه و شیوه عملیات آن، به توانائیهای مدیریت، ملاحظات مالیاتی و حقوقی، تنوع محصولات و مکان جغرافیائی فعالیتهای آن بستگی دارد. معیذات تجربه نشان داده است که ساختار واحد تجاری و شیوه عملیات آن گاهی اوقات عمداً چنان طرح ریزی شده است تا معاملات را که با اشخاص وابسته صورت خواهد گرفت، پنهان سازد.

نمی توان انتظار داشت انجام رسیدگیهای معمول حسابرسی ما را از کشف کلید موارد معامله با اشخاص وابسته مطمئن نماید. معیذاً، حسابرس باید در جریان رسیدگیهایش از امکان وجود معاملات قابل اهمیت با اشخاص وابسته که ممکن است بر

عطف	
دستور پرونده	العمل حسابرسی

اشخاص وابسته (ادامه ۲)
=====

صورت‌های مالی تاثیرگذار دوهمچنین از امکان وجود "شرکتهای تحت مالکیت واحد" یا "روابط متضمن اعمال کنترل مدیریت" آگاه شود.

معاملات با اشخاص وابسته را نباید خارج از جریان عادی فعالیت تجاری تلقی نمود مگر این که شواهدی خلاف آنرا اثبات نماید. احتمال دارد که معاملات با اشخاص وابسته صرفاً "یا تا حد زیادی از شرایطی مشابه با موارد زیر ناشی شده باشد:

الف - نداشتن سرمایه در گردش یا اعتبار کافی برای تداوم فعالیت .

ب - اشتیاق مبرم به حفظ و تداوم سابقه خوب عواید واحد تجاری به امید جلوگیری از تنزل ارزش سهام شرکت .

ج - پیش بینی بیش از حد خوش بینانه در آمد .

د - تکیه بر یک یا تعداد نسبتاً کمی محصول یا مشتری یا معامله برای تداوم موفقیت‌های تجاری .

ه - صنعتی در حال تنزل ، همراه با عدم موفقیت تعداد زیادی از واحدهای تجاری مربوط .

و - ظرفیت بلا استفاده .

ز - دعاوی حقوقی عمده ، به ویژه بین صاحبان سهام و مدیریت شرکت

عطف	
دستور پرونده	العمل حسابرسی

اشخاص وابسته (ادامه ۳)

=====

۱۴۱۵۰- رسیدگیهای لازم پس از تشخیص "معاملات با اشخاص وابسته"

=====

پس از تشخیص "معاملات با اشخاص وابسته"، حسابرس باید روشهایی را که برای "حصول اطمینان از هدف، ماهیت و دامنه اینگونه معاملات و تاثیرشان بر صورتهای مالی" ضروری تشخیص می دهد، اعمال نماید. روشهای مزبور باید با هدف دستیابی به شواهد مثبت کفایت و ارزیابی آنها طرح ریزی شود و نباید صرفاً "به پرس و جواز مدیریت محدود گردد.

۱۴۲۰۰- افشای اطلاعات

=====

در مورد هر یک از معاملات با اهمیت با اشخاص وابسته (یا کل معاملات مشابه) یا روابط شرکتهای تحت مالکیت واحد یا روابط متضمن اعمال کنترل مدیریت که باید افشاء شود، حسابرس باید بررسی نماید که آیا برای درک رابطه طرفین معامله و تاثیر معامله بر صورتهای مالی، مدارک مثبت قوی و کافی بدست آورده است یا خیر. وی سپس باید کلیه اطلاعات موجود درباره معاملات با اشخاص وابسته یا رابطه های متضمن اعمال کنترل را ارزیابی و بر اساس قضاوت حرفه ای خویش از کافی و مناسب بودن اطلاعاتی که در صورتهای مالی افشاء می گردد اطمینان حاصل نماید.

معمولاً "تعیین این که آیا در صورت عدم وابستگی طرفین، معامله بخصوصی صورت می گرفت یا خیر" به فرض انجام معامله، شرایط

عطف	
دستور پرونده	العمل حسابرسی

اشخاص وابسته (ادامه ۴)

=====

ونحوه انجام معامله چه می بود، جز در مورد معاملات عادی و روزمره واحد تجاری بسهولت امکان پذیر نیست. به این ترتیب، اثبات اظهارات مدیران واحد تجاری مبنی بر این که معامله با شرایطی مشابه معاملات در روال عادی و روزمره انجام گرفته است، مشکل به نظر می رسد. اگر اینگونه اظهارات مدیریت در صورتهای مالی انعکاس یابد ولی به نظر حسابرس موجه نباشد، بعلت انحراف صورتهای مالی از اصول متداول حسابداری، حسابرس باید با در نظر داشتن اهمیت نسبی، نظر خویش را به صورت مشروط یا مردود ارائه نماید.